

ברכת אושר ועושר
שנה החדשה

אורי פורת: בכרטיס שנה טובה (1941) בחיליהם במארכסי בי-1955 (מימין) וברומא, התפקיד שלי בבוקר היה להביא ירקות מהגינה וביצים מהלול...

סבא שלי היה ממיסדי היקב הגדול. עד היום המישפחה של אבי מכניסה ליקב בראשון את כמות עינבייין הגדולה ביותר מבין כל הכורמים. המישפחה שלנו למרה לגרל ענבים ליין

בשעותיה הפנויות כדילת-אוור באל-נל. הבן הוא תלמיד-תיכון, וכאביו, גם הוא חובב-כדורגל מושבע ואוהד קבוצת מכבי תל-אביב.

נשק סובייטי. וב-1967 לחמנו לא רק נגד נשק סובייטי, אלא גם נגד אוריינטציה סובייטית. האידיאולוגיה הסוציאליסטית, אומר פורת, פטטה את הרגל נוכח המציאות שטפחה על פרצופה.

מכשיר הטלוויזיה באותו החדר עומדת כורסת-עור שחורה-גדולה, ולרגליה הדום תואם. ליד המכשיר יש מערכת סטריאופונית, שני מכשירי-טלפון. עציצים ירוקים מפוזרים בחדר המרווח. טלוויזיה קטנה נוספת עומדת בפנית-האוכל.

למורת יליד ראשון-לציון, היאוריה המסבירה את התהוות הלאומיות של הפלסטינים ושל הישראלים בארץ.

הוא מסביר, שהכל התחיל כשבאו לארץ אנשי העליה השנייה. הם הביאו איתם את הסיסמה של עבודה-עברית, נישלו את הערבים מעבודתם ומאדמתם, ויצרו את הלאומנות הפלסטינית. הם באו אחרי כישלון המהפכה הבולשביקית ברוסיה ב-1905, וניסו לבצע כאן את המהפכה שנכשלה שם. הם עוררו לדבריו, אנטגוניזם קשה בין שני העמים בארץ. ואז, הוא מסביר, התחילו הערבים בראות ביסוד החדש, המתיישב היהודי, אויב. לא רק המאיים לנשל אותם מאדמתם. וכך הלך הסיכסוך החרוץ, עד למאורעות 1936-9.

כך הוא יודע להסביר גם את מה שאירע בארץ מאז מלחמת-העצמאות, ב-1948. אז, הוא אומר, היתה זו מיצווה כפולה להרוג ערבים, כי הערבי היה גם אויב הציונות, וגם מי שסימל את הריאקציה הקשורה במישטרים מיאודליים בארצות השכנות, שהיו חלק בלתי-נפרד מהאימפריאליזם

ועונה: „כאשר הוא הלך עם הציונות יד-ביד. מאותו יום שבו נפרדו דרכיהם של הציונות והסוציאליזם, ואני אומר שזה קרה ב-1956, אז או שאתה ציוני, או שאתה סוציאליסט. אתה לא יכול להיות דבר והיפוכו.“

יש לו, למורת, כושר-ניסוח. יש לו רעיונות מבוססים בנושאים רבים, והוא אינו מתעצל להסביר אותם מתחילתם ועד סופם.

למרות שהיום הוא עומד בעצם מן הצד השני, כמנהל, ונלחם בוועד-העובדים ברשות-השידור, היה פורת במשך שנים רבות וארוכות יו"ר ועד-העובדים בצהרון ידעו-אחרונות. לכן, כך הוא אומר בחיוך, אך ברצינות גמורה, הוא מכיר את כל מהלכי-המאבק, וידע לצפות את הצעדים העתידיים ויודע גם איך להתגונן.

קשה לומר שברשות שורת אידיליה בין ההנהלה לעובדים. העובדים מנופפים לא אחת בעובדה שמורת הוא מינוי פוליטי של הליכוד.

הוא הגיע לתפקיד מנכ"ל-הרשות זמן קצר אחרי שמנחם בגין אמר את המישפט המפורסם: „איני יכול עוד!“ ופרש מן החיים

ענת סרנסקי, העולם הזה

עם אשתו ציסה ליד המירקע המושבת בביתו. הסבתא שלי נולדה בראשון, האבא שלי נולד בראשון, אני כבר דור רביעי בראשון!

הבריטי או הצרפתי. הנוער של אז, שהתחנך על ברכי-הסוציאליזם, לחם באויב כפול. בירת תקופה, סוציאליזם וציונות הסתדרו יפה.

אבל, מסביר פורת, זה היה בלון, כי האויב הערבי לא היה קפיטליסטי, הוא לא היה אויב-המהפכה, הוא כלל לא היה פוליטי.

כך, ממשיך פורת ומסביר, ב-1948 לחמנו בעודנו שרים שירים סובייטים כשבידנו אחזנו נשק סובייטי, נגד צבאות שהיו מצויידים בנשק מערבי. אבל ב-1956 באה התפנית והיצורות התהפכו. אנחנו הפכנו לבעלי-ברית של אימפריאליזם האנגלו-צרפתי, והערבים הפכו לבעלי-ברית של הסובייטים, כך שלחמנו בנשק מערבי מול

הפוליטיים והסתגר בביתו. אך גם הליכוד, שרוחו של פורת, אינו שבע-נחת ממעשיו ברשות. רבים מעסקני הליכוד חשבו, אולי, שהוא יתן קדימנות להשמעת דיעותיהם בערוצי התיקשורת האלקטרונית הממלכתי, וטענותיהם כלפיו בעניין זה רבות.

האמת היא שמאז שהוקמה, היתה רשות-השידור מוקד לויכוחים ולמאבקים. הדבר נובע בעיקר מן הכוח הרב שיש לה כגוף בכלל, ויש ליחידים שבתוכה בפרט.

אורי פורת נשוי לציפה, דקת-גיזרה, קצוצת-שיער, נאת-מראה הנראית צעירה מכדי להיות אמם של נטע, בת 23 ושל רוני, בן 16.

הבת מסיימת תואר ב-י.א.י במדעי-המ" דינה באוניברסיטת תל-אביב, ומשמשת

„אח בגין מעולם לא הכרתי לפניכן פנים אל-פנים, ומעולם גם לא עשיתי צעד בכיוון של נטישת המיקצוע וכניסה בעילה לפוליטיקה“

הקברנה המפורסם, שיש קושי גדול לגרל אותו בארץ.

אתה מבין בייני? בין השאר. גדלתי עם זה.

מה היה שם-המישפחה המקורי שלכם?

פרסקובסקי. זה היה השם של סבא שלי, ואני שניתתי אותו כשהייתי בבית-הספר, ובעיקבותי שינתה כל המישפחה. אבל שם נעוריה של סבתי, שהיתה בת-מיסדים, היה קרצ'בסקי וזה השם המפורסם.

גדלת בבית של כורמים, איכרים? כן, זה היה בית קטן עם חצר גדולה, אורות של סוסים ועגלות ומשקיעור עם גיירקות וגנינת-פרחים ובעלי-חיים. כמו כסרטים. כמו בית קטן בערבה.

ומה היתה האווירה בבית? אמא היתה אופה לחם חם בתנור-חימר בחצר. עד היום אני חושב שהמעין הפלסטיני המקורי הנפלא ביותר שהומצא מאז ומעולם זה לחם חם מהתנור, טבול בשמן זית וזעזע ונצל ירוק, וביצה של תרנגולת, המנקרת את המזון שלה בחצר. זו ביצה שיש לה טעם אחר, צבע אחר וריח אחר. אין דבר נפלא מזה לארוחת-בוקר. הכל היה בחצר, הכל עשינו לבר.

הלכת לבית-הספר? כן, הלכתי לאותו בית-הספר שבו למרה סבתא שלי ובו למד אבי.

יום אחר, בכיתה גימל, המורה הושיבה אותי ליד שולחן מיספר שלוש בטור האמצעי. הסתכלתי על השולחן וראיתי שחרוט עליו „עוריה“, וזה השם של אבא שלי, וזאת אותה חתימה שהיה משתמש בה כדי להתום על ציוריו. אז אם מישדה רוצה לדעת מה זה שורשים — זה שורשים.

איך היה סדר-היום שלך, מה היו התפקידים שלך בבית? אני הייתי הבן הקטן. יש לי אחות, מאירה, שגדלה ממני בעשר שנים, אח, אמציה, שגדול ממני בשמונה שנים.

התפקיד שלי בבוקר היה ללכת להביא ירקות מהגינה וביצים מהלול. זו היתה הפסטורלר שבה גדלתי אני חושב שגם התורעה הפוליטית שלי התחילה להתייצב מהמציאות שאני מכיר מילדותי.

כלומר? סיפורים שמעתי מאבי ומחבריו, הדור הראשון של צברים בארץ-ישראל. מה שאני יודע זה לא רק מספרי-ההיסטוריה, אלא גם מגיבורי ההיסטוריה, אנשים שעשו אותה.

אלו סיפורים? השתמתי קודם באנלוגיה של המערב

נולדת בראשון. כן, וגם הסבתא שלי נולדה בראשון וגם אבי נולד בראשון. אני דור רביעי בראשון.

ומניין באה המישפחה? ההורים של סבתי באו מאודסה. הסבא הזקן שלי בא לארץ מאודסה ברגל.

מתוך ציונית, או שאז, בעצם, עוד לא היתה ציונות? או עוד לא היתה ציונות, היתה שיבת-ציון.

הוא בא עוד לפני ביל"ו. הגיעו אז 10 מישפחות לראשון, חלקן מרוסיה וחלקן מרומניה. הן נפגשו במיקווי-הישראל והתחילו להקים את המושבה. הם היו בנים של מישפחות עשירות.

הם קנו אדמות? כן. הסבא של אבי היה בין עשרת המייסדים של ראשון ב-1881. שנה אחריהם הגיעו הביל"ויים. אנשי ביל"ו היו פשוט יותר טובים ביחסי-ציונות, ולכן חושבים הכל שהם הקימו את המושבה.

אבא שלך גדל פה? כן, וגם הסבתא שלי. היא היתה תלמידה במחזור הראשון של בית-הספר העברי הראשון בעולם זה היה בית-הספר של ראשון, שבו למרו עברית מכיתה אלף. זו היתה עברית של אליעזר בן-יהודה. זו היתה מהפכה.

אבא שלך דיבר עברית בבית? כן, גם בבית וגם עם החברים שלו, בני גילו, כמו איתן בלקינד, אברהם רפפורט ואבשלום פיינברג, שאחרי-כך התפרסמו כאנשי ניל"ו.

„העורך הגראפי של עיתון-האוניה היה ברנש, מוזר, מזוקן, מעלומכר, בעל כישרון אדיר. קוראים לו 'גאל תומרקין'“

אבא שלך היה בנילישי? לא, הוא היה צעיר מדי, היה קטן מהם בכמה שנים.

מה הוא סיפר לך על ראשון של אז? ראשון של אז היתה ראשון של חברון ושל פקידים-חברון. זו היתה מושבה קטנה, 40-50 מישפחות, שחיה באווירה חלוצית, המוכירה מאוד את מה שאנחנו מכירים מסיירי המערב הפרוע.

כלומר? בתי-אבן וצריפים מעץ וחקלאות. דבר, שאבא, לא היה להם מושג בו. הזקנים היו בעיקר סוחרים או בנים של סוחרים אמידים ואקדמאים, והפכו להיות איכרים.

אז סבי בגר המחזור הראשון של בית-הספר בצנאל הוא היה תלמידו של פרופסור בוריס שץ. הוא סיים את בצנאל מייד אחרי מלחמת-העולם הראשונה.

ואז סבי רצה לשלוח אותו להמשיך ללמוד בפאריס, אבל אחרי המלחמה היה רעב בארץ, והוא החליט לעזוב את האמנות ולעזור לאביו ולמישפחתו בחקלאות. היו להם בעיקר כרמים ופרדסים.